

§ 494

Kaupunkiympäristölautakunnan talousarvioehdotus vuodeksi 2023 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosiksi 2023-2025

HEL 2022-005385 T 02 02 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä kaupunginhallitukselle esitettäväksi kaupunkiympäristön toimialan talousarvioehdotuksen vuodeksi 2023 sekä taloussuunnitelmaehdotuksen vuosiksi 2023-2025.

Kaupunkiympäristölautakunta ilmaisi huolensa siitä, että toimialan talousarvio sisältää tänä vuonna poikkeuksellisen monia ongelmallisia kohtia, eikä esitystä voi tällaisenaan tuoda osaksi ensi vuoden talousarviota.

Toimialan raamipäätöksessä budjetin osaksi tuodut HSL:n infrakorvaukset tuovat toimintamenoihin 4,4 miljoonan euron vajeen, joka toteutuessaan tarkoittaisi sitä, että lukuisia toimialan tehtäviä, kuten kaupungin siisteyttä, lumen vastaanoton kehittämistä, pyörävyliien talvihoitoa tai perustavanlaatuista kaavoitus- ja suunnittelutyötä ei voida hoitaa asianmukaisella ja kaupunkistrategian edellyttämällä tavalla. Lautakunta katsoo, että kaupunkiympäristön toimialan talousarviota on seuraavassa vaiheessa korjattava näiltä osin.

Edellä olevaan liittyen lautakunta kiinnitti erikseen huomiota kaupunkiympäristön toimialan työntekijöiden kuormittuneisuuteen. Lautakunta näki, että kokonaisuudessaan riittävällä tasolla olevat resurssit ja mahdollisuus tehdä työnsä hyvin vaikuttavat sekä tuloksellisuuteen että työhyvinvointiin myönteisesti. Lautakunta painotti sitä, että tarpeellisten rekrytointien viivästyttämistä ei tule käyttää säästötoimenpiteenä. Näistäänkin syistä edellä mainittu määrärahatarve on tärkeä.

Lisäksi lautakunta korosti, että toimialan budjetin pienentäminen vuosittain HSL:n infrakorvauksen verran on epätarkoituksenmukainen mekanismi, joka sekä vaikeuttaa toimialan perustoimintaa että luo potentiaalisesti strategian kaupungin kestävästä kasvusta vastaan toimivan kannusteen, kun tuloja kasvattavien hankkeiden pääomakustannuksia leikataan toimintamenoista. Lisäksi ei ole toimivaa että osan liikennehankkeista pääomakustannukset näkyvät käyttömenoissa mutta osan ei.

Lautakunta totesi, että nyt esitelty investointitaso ei ole riittävä ja että investoinneissa tarpeita on niin koulu- ja päiväkotihankkeissa, pyöräily- ja kävelyn määrärahoissa kuin puistojen ja liikunta-alueiden investoin-

neissa. On myös tärkeää, että Viikin-Malmin raitiotie tuodaan osaksi kymmenvuotista suunnitelmaa.

Lautakunta painotti, että toimialan tulopuolen hankinnassa täytyy arvioida huolella ja taloudellisen kestävyuden kannalta pitkäjänteisesti tontin myyntejä koskevia päätöksiä.

Lisäksi lautakunta edellytti, että Venäjän hyökkäyssotaan liittyvän energiakriisin vuoksi valmisteltu kokonaisuus, jossa tiivistämme ja nopeutamme niitä toimia, jotka lisäävät kaupungin toimintojen energiatehokkuutta ja vähentävät energiankulutusta, on riittävän pitkälle valmisteltu talousarvion päätösprosessia varten. Tässä tilanteessa on erityisen tärkeää löytää ne toimet, joiden avulla säästetään energiaa tulevana talvena ja ne keinot, joissa tehtävät, pienetkin, investoinnit, maksavat itsensä nykyisillä energian hinnoilla nopeasti takaisin.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat tiimipäällikkö Tuula Pipinen ja suunnittelupäällikkö Pekka Tirkkonen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Kaupunkiympäristölautakunta ilmaisee huolensa siitä, että toimialan talousarvio sisältää tänä vuonna poikkeuksellisen monia ongelmallisia kohtia, eikä esitystä voi tällaisenaan tuoda osaksi ensi vuoden talousarviota.

Toimialan raamipäätöksessä budjetin osaksi tuodut HSL:n infrakorvaukset tuovat toimintamenoihin 4,4 miljoonan euron vajeen, joka toteutuessaan tarkoittaisi sitä, että lukuisia toimialan tehtäviä, kuten kaupungin siisteyttä, lumen vastaanoton kehittämistä, pyörävyliien talvihoitoa tai perustavanlaatuista kaavoitus- ja suunnittelutyötä ei voida hoitaa asianmukaisella ja kaupunkistrategian edellyttämällä tavalla. Lautakunta katsoo, että kaupunkiympäristön toimialan talousarviota on seuraavassa vaiheessa korjattava näiltä osin.

Edellä olevaan liittyen lautakunta kiinnittää erikseen huomiota kaupunkiympäristön toimialan työntekijöiden kuormittuneisuuteen. Lautakunta näkee, että kokonaisuudessaan riittävällä tasolla olevat resurssit ja mahdollisuus tehdä työnsä hyvin vaikuttavat sekä tuloksellisuuteen että työhyvinvointiin myönteisesti. Lautakunta painottaa sitä, että tarpeellisten rekrytointien viivästyttämistä ei tule käyttää säästötoimenpiteenä. Näistäkin ystistä edellä mainittu määrärahatarve on tärkeä.

Lisäksi lautakunta korostaa, että toimialan budjetin pienentäminen vuosittain HSL:n infrakorvauksen verran on epätarkoituksenmukainen me-

kanismi, joka sekä vaikeuttaa toimialan perustoimintaa että luo potentiaalisesti strategian kaupungin kestävästä kasvusta vastaan toimivan kannusteen, kun tuloja kasvattavien hankkeiden pääomakustannuksia leikataan toimintamenoista. Lisäksi ei ole toimivaa että osan liikennehankkeista pääomakustannukset näkyvät käyttömenoissa mutta osan ei.

Lautakunta toteaa, että nyt esitelty investointitaso ei ole riittävä ja että investoinneissa tarpeita on niin koulu- ja päiväkotihankkeissa, pyöräilyn ja kävelyn määrärahoissa kuin puistojen ja liikunta-alueiden investoinneissa. On myös tärkeää, että Viikin-Malmin raitiotie tuodaan osaksi kymmenvuotista suunnitelmaa.

Lautakunta painottaa, että toimialan tulopuolen hankinnassa täytyy arvioida huolella ja taloudellisen kestävyuden kannalta pitkäjänteisesti tontin myyntejä koskevia päätöksiä.

Lisäksi lautakunta edellyttää, että Venäjän hyökkäyssotaan liittyvän energiakriisin vuoksi valmisteltu kokonaisuus, jossa tiivistämme ja nopeutamme niitä toimia, jotka lisäävät kaupungin toimintojen energiatehokkuutta ja vähentävät energiankulutusta, on riittävän pitkälle valmisteltu talousarvion päätösprosessia varten. Tässä tilanteessa on erityisen tärkeää löytää ne toimet, joiden avulla säästetään energiaa tulevina talvina ja ne keinot, joissa tehtävät, pienetkin, investoinnit, maksavat itsensä nykyisillä energian hinnoilla nopeasti takaisin.

Kannattaja: Eveliina Heinäluoma

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmoskoski

Lisätiedot

Leena Sutela, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 39841
leena.sutela(a)hel.fi
Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637
pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvio 2023
- 2 Tilankäyttösuunnitelma
- 3 Suoritteet ja tunnusluvut talousarviokohdittain
- 4 Sitovat toiminnalliset tavoitteet
- 5 Muut toiminnalliset tavoitteet
- 6 Käyttötaloustaulukot_päivitetty 7.9.2022
- 7 Esirakentamishankkeiden rakentamisohjelma 2023–2025

- 8 Hankeohjelma rakennukset 2023-2032
- 9 Vuokra- ja osakehanke-ehdotukset vuosille 2023–2032
- 10 Infrainvestointien investointiohjelma 2023–2032
- 11 Irtaimen omaisuuden perushankinnat 2023–2032
- 12 Katujen ja liikenneväylien rakentamishjelma 2023–2025
- 13 Puistojen ja liikunta-alueiden rakentamishjelma 2023–2025
- 14 Kaupunki uudistusalueiden ja suurten liikennehankkeiden rakentamishjelma 2023-2025
- 15 Yhteenvetotaulukko investoinnit
- 16 Projektialueiden infrarakentamishjelma 2023–2025
- 17 Kaupunki ympäristön toimialan henkilöstötoimikunnan lausunto TAE2023_allekirjoitettu
- 18 Kaupunki ympäristön toimialan henkilöstötoimikunnan lausunto TAE2023_allekirjoittamaton

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunki ympäristölautakunta päättää hyväksyä kaupunginhallitukselle esitettäväksi kaupunki ympäristön toimialan talousarvioehdotuksen vuodeksi 2023 sekä taloussuunnitelmaehdotuksen vuosiksi 2023-2025.

Esittelijän perustelut

Kaupunki ympäristön toimialan talousarvioehdotus vuodeksi 2023 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosiksi 2023-2025 on laadittu kaupunginhallituksen 27.6.2022 antaman vuoden 2023 talousarvioehdotuksen raamin ja talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023-2025 laatimishjeen mukaisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2023-2025 laatimishjeet ja niihin sisältyvät kaupunkitasoisen käyttötalouden kokonaisraamin toimintamenoille, investointiraamin sekä alustavan investointiohjelman vuosiksi 2023-2032.

Talousarvioehdotuksen 2023 raami ja laatimishjeet perustuvat yleiseen talouskehityksen ja sotepe-muutoksen huomioimiseen kaupungin verorahoituksessa 2023-2025, sotepe-muutoksen ja HKL:n yhtiöittämissen huomioimiseen strategian taloustavoitteissa, kaupungin strategian käyttötalouden vastuuperiaatteeseen sekä kokonaisinvestointien mitoittamisen tavoitteisiin (toiminnan ja investointien rahavirran taso sekä lainakannan kasvu).

Käyttötalous

Kaupunki ympäristön toimialan käyttötalous sisältää talousarviokohdat:

1. Kaupunkirakenne TA-kohta 3 10 01 (brutto)
2. Rakennukset TA-kohta 3 10 02 (netto)
3. Asuntotuotanto TA-kohta 3 10 03 (netto)
4. HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksusuudet TA-kohta 3 10 04 (brutto)
5. Tuki HKL liikelaitokselle TA-kohta 3 10 06 (brutto)
6. Joukkoliikenne TA-kohta 3 10 07 (netto)
7. Palvelut ja luvat TA-kohta 3 10 08 (netto)

Esitys kaupunkiympäristön toimialan vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaksi on liitteenä 1.

3 10 01 Kaupunkirakenne

Talousarviokohdan 3 10 01 Kaupunkirakenne toimintamenot ovat valtuuston nähden sitovia. Kaupunkirakenteen talousarvioehdotuksen mukaiset käyttötalouden tulot (toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön) ovat 448,2 milj. euroa ja käyttömenot 158,5 milj. euroa. Talousarviokohdan tulot laskevat 45,6 milj. euroa vuoden 2022 talousarvioon verrattuna (Palvelut ja luvat -71,9 milj. euroa, osakkeiden myynnin luovutusvoitto + 24,0 milj. euroa, muut tulot + 2,3 milj. euroa). Menojen kokonaismäärä laskee 45,0 milj. euroa johtuen pääosin Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden siirtymisestä omaksi talousarviokohdaksi (netto) ja ICT-kustannusten jyvittämisestä Kaupunkirakenteesta Palvelut ja luvat -talousarviokohdalle.

Talousarvioehdotus on laadittu siten, että joukkoliikenteen infrakustannuksiin (talousarviokohtaan 3 10 04 sisältyvistä HSL:n kuntaosuudella katettavista infrakustannuksista kaksi kolmasosaa, 3 10 06 Tuki HKL liikelaitokselle menot ja 3 10 07 Joukkoliikenne toimintakate) esitettävä määrärahamuutos yhdessä talousarviokohdalle 3 10 01 Kaupunkirakenne esitettävän määrärahamuutoksen kanssa ovat yhteensä enintään strategian menokasvutavoitteen 2,21 % mukaiset, kun huomioidaan lisäksi Palvelut ja luvat -talousarviokohdalle merkitty, toimintakate tavoitteen ylittävä tulonlisäys 2 milj. euroa. Kaupunkirakenteen talousarvioehdotus sisältää säästö- ja sopeutustoimenpiteitä mm. palveluiden ostoista (konsulttiostot, matka-, koulutus- ja työhyvinvointimenot, puistokäytävien talvihoidon merkittävä vähentäminen, Katajanokan osittaisvastuuhoidon lopettaminen, pyöräreittien tehostetun talvihoidon vähentäminen, leikkipuistojen kahluualtaita ei täytetä vedellä eikä hoideta). Talousarviokohdan käyttötalous on esitetty liitteessä 6.

3 10 02 Rakennukset

Talousarviokohdan 3 10 02 Rakennukset toimintakate on valtuustoon nähden sitova. Rakennukset - talousarviokohdan talousarvioehdotuksen mukainen sitova toimintakate esitetään pysyvän kuluvan vuoden tulosbudjetin tasolla 215,7 milj. euroa.

Rakennusten talousarvioehdotuksessa tuloja (toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön) arvioidaan toteutuvan 616,8 milj. euroa ja käyttömenoarvio on 401,1 milj. euroa. Talousarviokohdan tulojen arvioidaan kasvavan noin 32,1 milj. euroa (+5,5 %) vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Tuottojen kasvu on arvioitu nykyisen vuokramallin mukaisesti huomioiden tilakannan muutokset. Talousarviokohdan menojen arvioidaan kasvavan noin 32,1 milj. euroa (+8,7 %) vuoden 2022 talousarvioon verrattuna, johtuen muun muassa energiakustannusten kasvusta, ylläpitokustannusten ja vuokratkustannusten noususta (tilakannan kasvu ja indeksit) sekä palkkojen sopimuskorotuksista. Talousarviokohdan käyttötalous on esitetty liitteessä 6.

3 10 03 Asuntotuotanto

Talousarviokohdan 3 10 03 Asuntotuotanto toimintakate on valtuustoon nähden sitova. Asuntotuotannon talousarvioehdotuksen mukainen sitova toimintakate on 3,3 milj. euroa. Asuntotuotannon talousarvioehdotuksessa tuloja arvioidaan toteutuvan 29,3 milj. euroa ja käyttömenoarvio on 26,0 milj. euroa. Toimintakatteen arvioidaan laskevan 3,3 milj. eurolla (-50,3 %) vuoden 2022 talousarvioon verrattuna johtuen pääosin rakennusaikaisten lainojen koronnoususta. Talousarviokohdan käyttötalous on esitetty liitteessä 6.

3 10 04, 3 10 06 ja 3 10 07 talousarviokohdat

Talousarviokohdat 3 10 04 HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet, 3 10 06 Tuki HKL:lle ja 3 10 07 Joukkoliikenne on esitetty liitteessä 6.

3 10 08 Palvelut ja luvat

Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus siirtyy 1.1.2023 alkaen Kaupunkirakenteesta omaksi nettobudjetoiduksi talousarviokohdakseen 3 10 08 Palvelut ja luvat. Talousarviokohdan toimintakate on valtuustoon nähden sitova. Talousarvioehdotuksen mukainen sitova toimintakate on 27,1 milj. euroa. Talousarvioehdotuksessa tuloja arvioidaan toteutuvan 73,9 milj. euroa ja käyttömenoarvio on 46,8 milj. euroa. Talousarviokohdan käyttötalous on esitetty liitteessä 6.

Investoinnit

Talousarvioehdotuksen investointiesitykset vuodelle 2023 perustuvat kaupunginhallituksen 27.6.2022 päättämään tekniseen raamiin. Inves-

tointimenoista kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön osoitetut talousarviokohdat 8 01 Kiinteä omaisuus, 8 03 Kadut ja liikenneväylät, 8 04 Puistot ja liikunta-alueet, 8 09 Kaupunkiuudistus sekä 8 10 Suuret liikennehankkeet on kaupunginhallituksen raamissa esitetty yhtenä kokonaisuutena. Muut investointimenot on esitetty raamissa talousarviokohdittain.

Investointitulot

Vuonna 2023 kiinteää omaisuutta arvioidaan myytävän 85 milj. eurolla, josta kiinteän omaisuuden myyntiin kirjataan tasearvon mukaiset 4,25 milj. euroa. Erotuksena syntyvät 80 milj. euron myyntivoitot kirjataan tuloksi talousarviokohtaan Kaupunkirakenne.

Vuonna 2023 kiinteistöjä ja osakehuoneistoja arvioidaan myytävän 90 milj. eurolla, josta muuhun pääomatalouteen kirjataan tasearvon mukaiset 60 milj. euroa. Erotuksena syntyvät myyntivoitot kirjataan talousarviokohtaan Kaupunkirakenne.

Taloussuunnitelmavuonna 2024 arvioidaan kiinteistöjen ja osakehuoneistojen myynnin olevan 10 milj. euroa ja vuonna 2025 noin 10 milj. euroa.

Investointimenot

Talousarvioehdotuksessa esitetään kaupunkiympäristölautakunnan käyttöön määrärahaa yhteensä 578,3 milj. euroa.

Talousarviokohtaan 8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä täydennysrakennuskorvaukset kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 13,5 milj. euron määrärahaa.

Talousarviokohtaan 8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen sekä täydennyskorvaukset ja korvausinvestoinnit kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 18,7 milj. euron määrärahaa.

Talousarviokohtaan 8 02 Rakennukset uudis-, lisärakennus- ja korjaushankkeisiin kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 296,6 milj. euron määrärahaa.

Talousarviokohtaan 8 03 Kadut ja liikenneväylät uudisrakentamiseen, perusparannukseen sekä muihin investointeihin kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 73,8 milj. euron määrärahaa.

Talousarviokohtaan 8 04 Puistot ja liikunta-alueet uusiin puistoihin ja puistojen peruskorjauksiin sekä pääosin liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden peruskorjauksiin kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 22,4 milj. euron määrärahaa.

Talousarviokohtaan 8 05 03 Irtaimen omaisuuden perushankinta kaupunkiympäristön toimialan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 4,6 milj. euron määrärahaa.

Talousarviokohtaan 8 06 01 Hitas-osakkeiden ostaminen kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 1 milj. euron määrärahaa.

Talousarviokohtaan 8 09 Kaupunki uudistus, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 8,1 milj. euron määrärahaa.

Talousarviokohtaan 8 10 Suuret liikennehankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi esitetään talousarvioehdotuksessa 139,6 milj. euron määrärahaa.

Investointeja koskevat tarkemmat tiedot on esitetty liitteissä 7-16.

Sitovat ja muut toiminnalliset tavoitteet

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden kytkeytyminen kaupunkistrategiaan on esitetty liitteessä 4.

Toimialan muut toiminnalliset tavoitteet ovat sitovia toiminnallisia tavoitteita täydentäviä tavoitteita, jotka tukevat kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista. Muut toiminnalliset tavoitteet on esitelty liitteessä 5.

Määrälliset tavoitteet ja yksikkökustannukset

Suoritteet ja tunnusluvut sekä yksikkökustannukset talousarviokohdittain on esitetty liitteessä 3.

Toimialan henkilöstötoimikunnan lausunto

Kaupunkiympäristön toimialan henkilöstötoimikunnan lausunto on liitteessä 17.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Leena Sutela, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 39841
leena.sutela(a)hel.fi
Pekka Tirkkonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 36637

pekka.tirkkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvio 2023
- 2 Tilankäyttösuunnitelma
- 3 Suoritteet ja tunnusluvut talousarviokohdittain
- 4 Sitovat toiminnalliset tavoitteet
- 5 Muut toiminnalliset tavoitteet
- 6 Käyttötaloustaulukot_päivitetty 7.9.2022
- 7 Esirakentamishankkeiden rakentamishjelma 2023–2025
- 8 Hankeohjelma rakennukset 2023-2032
- 9 Vuokra- ja osakehanke-ehdotukset vuosille 2023–2032
- 10 Infrainvestointien investointiohjelma 2023–2032
- 11 Irtaimen omaisuuden perushankinnat 2023–2032
- 12 Katujen ja liikenneväylien rakentamishjelma 2023–2025
- 13 Puistojen ja liikunta-alueiden rakentamishjelma 2023–2025
- 14 Kaupunki uudistusalueiden ja suurten liikennehankkeiden rakentamishjelma 2023-2025
- 15 Yhteenvetotaulukko investoinnit
- 16 Projektialueiden infrarakentamishjelma 2023–2025
- 17 Kaupunki ympäristön toimialan henkilöstötoimikunnan lausunto TAE2023_allekirjoitettu
- 18 Kaupunki ympäristön toimialan henkilöstötoimikunnan lausunto TAE2023_allekirjoittamaton

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunki ympäristölautakunta 06.09.2022 § 450

Sosiaali- ja terveyslautakunta 06.09.2022 § 181

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.08.2022 § 156

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 24.08.2022 § 27